

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XXXV. Nimia ad externa diffusio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

*benti dabitur, & abundabit: ei autem qui non
habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo.
& inutilem seruum eijcite in tenebras exterio-
res: illic erit fletus, & stridor dentium.*

CAPVT XXXV.

Nimia ad externa diffusio.

Sive illa à quadam naturæ inquietudi-
ne, & necdum in plenum domito sæ-
cularium affectu proueniat, siue extædio
ariditatis interioris, dum in externis mens-
solatia quærit, quibus interiùs caret; non
leue utrobique malum est. Euenire enim
solet, vt, dum se totum animus in externa
profundit, adhærescat etiam non cogitan-
ti non parum sæcularis & mundani pul-
ueris, quibus obtenebratur spiritualis o-
culus, ne ea deprehēdat, quæ & ipsi & Re-
ligioni noxia sunt, quæque illum paulatim
à genuino & primario vocationis spiritu
abducunt. ita à tam paruis initiis mens to-
ta obtegitur: minimarum vimirum are-
narum congestio crescit in montem, fer-
tilisque etiam agros infæcunditate & ste-
rilitate sua contegit. *Cum enim propter tem-
poris breuitatem, & diei malitiam vix necessa-
riis sufficiamus disponendis, si superuacuis &*

*Bonau.
de 6.
alis c. 7.*

Kk alienis

alienis volumus occupari negotijs, negligimus
 utiliora & meliora: cum distractus animus ad
 plura, fit minor ad singula providè peragenda.
 Inde fit aliquoties, cum Pralati & Ecclesiastici
 nimis se exterioribus occupationibus implicent,
 adificiorum, agrorum & vinearum & similibus,
 quibus fructuosius carerent, ut non solum me-
 liora interim negligant, sed etiam conscientiam
 sapius inquinant, & ex usu exteriorum tene-
 brescat mentis oculus ad contemplationem spiri-
 tualium & interiorum, & tepescat ad desiderium
 supernorum. Sicut enim humores noxij affluunt,
 ubi fuerit in corpore lesio, nisi cautè remouean-
 tur, ne fiat ibi tumor vel vlcus: ita & negotia
 crescunt ad extinctionem spiritus, qui se his ac-
 quiuerit occupari. Super omnia verò debet se-
 metipsum rector circumspicere, ne alijs provi-
 dens, seipsum negligat, neque alios saluans, seipsum
 in periculum demergat. quid enim prodest ho-
 Mini, si vniuersum mundum lucretur, anima
 verò sua detrimentum patiatur?

Mat. 16

Desipiunt etiam in dies magis magis-
 que interna, dum delectamur externis,
 nec potest animus his obsessus, celestia si-
 ne pugna admittere. Multis deinde, licet
 magna cautela & circumspeditione uti-
 tur, necessum est se homo implicet, quæ
 aut minùs vocationi consona, aut ab illa
 etiam aliena: labiturque aliquando in pe-
 nitent-

nitenda, corporique vniuerso nocitura.

Et incredibile est, ad quanta damna è leuib; initiis decurratur. Gutte nimirum & stillicidia tenui licet filo desudata excauant rupes. à tam molli raroque lapsu vincuntur multorum sæculorum opera, & quæ decumanos vicerunt fregeruntque fluctus, guttatim depluente lymphæ sedibus pelluntur. Idem vsu venire videmus in Religioso. steterat quaquæ parte irruentibus tentationibus, dum se domesticis contineret parietibus, & superior etiam omnibus inferorum conatibus stabat interritus; vt primùm veteres egressus limites, plusculum se in sæculum distudit, cœpit labascere, & dissimilis iam esse sui. Nec mirum. cùm enim Religionis clauderetur terminis, perpetua quadam interni spiritus pascebatur alimonia, tanquam cælesti manna, firmabaturque domestico orationis propugnaculo aduersus procurfantes hostiles acies; at postquam destitutus his præsiidiis, nudum exposuit latus inimico ferro, quid nisi vulnera expectet cædemque?

Nec pessima quæque primo ingruunt prolapsu. pedetentim ad præcipitia ducimur, eo ferè passu, quo ad externa diffundimur. à minimis scilicet initiis, ad latissi-

ma damna descenditur. Et trahimur primò agendi quadam cupiditate: & videri Religiosus amat, quisquis sæcularibus se rebus immiscet. aut sanè è leui quadam fastidientis animi nausea, ac spiritualium lassitudine, profundit se ad externa, tanquam nausæ aut inualetudini suæ remedium aut solatium quæsiturus. Interrumpendus nimirum spiritualium ille cursus erat, ne aut contentione frangeretur animus, aut eiusdem spiritualis cibi fastidio teneretur. infelici commutatione à cælestibus ad sæcularia decurritur, quasi in medicinam ac solatium. Ex quo fit, vt quomens profundius perituris illis immergitur, hoc potentiùs eripiatur æternis: pari ferè passu, vt quantum illis accessit, tantum his decedat.

Neque diu tales Deo coniunctos videas, cum disjungantur per externa. patiunturque difficultates maximas, vt ad statura orationum tempora se recipiant. & vt conatum adhibeant, effunditur statim omnis in iis collectus fructus, quasi si demessam messem dispergas in ventos. inde arefcunt animi, spolianturque ac nudantur opibus internis omnibus, vt nec suæ, nec propagandæ proximorum salutis aut Dei gloriæ idonei sint. contingitque illis, quod validis

dis fluctibus ac tempestatibus iactatis, ut stomachi patiantur fastidia, nauscentque super omni spiritali cibo, viribus destituti. transeunt deinde ad carnem & corporis commoda, illisque vicina. cumque narrationibus impleantur ingentiū passim detractionum, facile in easdem domi forisque effunduntur. assurgunt exinde animi. & quo pluribus miscentur, maioremque externarum rerum cognitionem consequuntur, plus etiam fastus induunt. hinc domesticæ exurgunt æmulationes, pariaque in imitationem studia. quæ res ad parum sæpe affinia religiosæ modestiæ ac moderationis cōsilia impellit. Nec res tegi diu potest. decurritur ad externos, & æmulationum semina latè sparguntur, damnanturque in Religiosis sæculares mores, partiumque studia, plurimumque de sanctitatis ac maturitatis opinione decedit: è quo sperata multorum salus vniuersa propè collabascit. Bene Antiochus: *La-* Homil.
quei & pedica sunt aspirantibus ad salutem sa- 102.
cularium congressus, ac proluxa eorum confabulationes mentem prorsus auocant à Dei glorificatione & spiritali letitia. & magnus Gregorius: Valde difficile est, ut lingua secularium Lib 3.
mentem non inquinat quam tangit: quia dum Dial.
plerumque eis ad quadam loquenda condescen- cap. 15.
dimus,

Kk 3

dimus,

dimus, paulisper assueti hanc ipsam locutionem, qua nobis indigna est, etiam delectabiliter tenemus: ut ex ea iam redire non libeat, ad quam veluti ex condescensione deducti venimus inimiti. sicq; fit, ut ab odiosis ad noxia, à leuioribus ad grauiora verba veniamus: & os nostrum ab omnipotenti Domino tanto iam minus exaudiatur in prece, quanto amplius inquinamur stulta locutione.

Quòd si quæ necessitas ex obedientia nata cogat ad illa, meminerit vocationis, Dei que sui, & properantis aternitatis: ad illum que quoties per interualla licebit, eo ardentius euolabit, quo minus temporis conceditur; assuescat que in mediis etiam externarum rerum occupationibus caluminambulare, frequentibus que imductis pectore suspiriis communè omnium parentem pulsare, in illum densas immittere preces, tanquam telorum syluam; calentia iaculari vota, tanquam nubibus contorta fulmina; perennes profunderelacrymas, tanquam euripi fortunata maria, beata negotiorum & lacrymarum reciprocatione. Felices occupationes, tam beatissimæ animorum condimentis: sic enim fiet, ut nec cariem sentiant, nec putredinem metuant, nec viam ad ruinam domino sternant. At Superiorem prudenter

ter in hac re Gregorius monet: *Sit rector* ^{In Pa-}
internorum curam in exteriorum occupatione ^{stor p. 2.}
non minuens, exteriorum providentiam in in- ^{c. 7.}
teriorum occupatione non relinquens: ne aut
exterioribus deditus ab intimis corruat, aut so-
lis interioribus occupatus, qua foris debet pro-
ximis non impendat.

Remedia.

ORationis studium, considerationis in
 Superiore hora seriò impensa: exa-
 mina conscientiae non perfunctoriè adhi-
 bita: adspirationum ad Deum frequens
 vsus, etiam in mediis saecularium rerum
 tractationibus.

Frequens etiam piorum librorum le-
 ctio, actionumque saecularium per spiri-
 tualia exercitia interruptio.

Superfluarum rerum resectio, maxime-
 que speciosarum, & quae plus habent ex-
 terni decoris, quam animarum fructus.

Colloquiorum & visitationum rarior
 vsus, quae si quando per alios non minori
 fructu peragi posse sperare licet, in alios
 potiùs transferantur, quò liberiùs ipse in-
 terno homini suo vacet.

Saecularium occupationum fuga, quae
 eo difficilior erit, quo mens semel tota illis

immersa, altè in religiosa toga sæcularem imbibit succum. Quare nisi talis validè se ipsum reprimat, propensionem domet, affectum potenter comprimat, non facile victoriam sperabit.

Amandatio ad alias habitationes & munia, in quibus minus periculum est externæ effusionis, spesque maior spiritualis collectionis, solitudo maior, occupationes rariores, populus infrequentior, minor cognitio.

Iteratæ per annum spiritualium exercitiorum recollectiones plurimum hinc iuuant: in quibus si metuenda damna periculaque, exempla que non postremorum in Religione virorum, infelici exitu signata seriò & non cursim examinètur, ingenia sperari emolumenta possunt. Frequens etiam cogitatio verborum horum, Ad quid venisti? quid sæculum moribus factisque repetis sæculi desertor? multum per omnem partem proderit; minæque inten-

Luc. 9. tantis Dei: *Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei.*

Matt. 6 & illud: *Nemo potest duobus dominis servire. aut enim unum odio habebit, & alterum diliget: aut unum sustinebit, & alterum contemnet.*

Proderit etiam nullam rem aggredi, sine præuia secum recollectione, seriumque dicto-

dictorum factorumque re peracta examen
 instituere, sicubi erratum, aut à religiosa
 modestia, à primorum parentum matu-
 ritate, ab instituti regula decessum. prode-
 ritq; in primis, si diebus singulis quadrans
 vnus sub noctem seponatur, quo diei illius
 cum externis peracta recolamus. nullam-
 que vniuersim omnino rem inscio Supe-
 riore suscipiamus, ac nec vltro nos nego-
 tiis immergamus. Quòd si frequentes ex-
 ternorum accedant interpellationes, af-
 fuescat eas Religiosus piis interspergere
 colloquiis; vt si pergant molesti esse, ali-
 quid semper referant boni: aut tædio pia-
 rum rerum affecti interpellare desinant.

Excitatio in se diuini amoris, diuina-
 rumque rerum, multum in hoc genere va-
 let. neque enim talis facile se patietur ab
 illis deduci, ad externa duci. nam qui ad
 hæc se trahi permittit, amorem in hæc
 suum testatur. non raperetur, si non ama-
 ret. rapitur: amoris indicatiū est. exuat hunc
 amorem, diuinum induat, & vicerit: me-
 mineritque verborum D. Gregorij: *Qui* ^{4. Mo-}
ad appetenda aternitatis atria accenditur, di- ^{ral. c. 30}
gnum profecto est, vt ab hoc temporalitatis a-
more lassetur, vt tanto frigescat à studio sacu-
li, quanto surgit ardentior in amore Dei. quem
scilicet si perfecte arripit, mundum etiam plene

derelinquit. & eo funditus temporalibus moritur, quo ad supernam vitam aliis afflatu aternitatis animatur. & eodem capite: Qui in auctoris sui amore roborantur, quo magis in concupita Dei fortitudine conualescunt, eo à propria virtute deficiunt: & quo robustius aeterna appetunt, eo à temporalibus salubri defensione lassantur.

CAPVT XXXVI.

Castitatis neglectus.

CVM aut fiducia nostri, aut aduersariorum contemptu, aut periculis neglectu in precipitia ruimus improvidi, damnaque non reparanda accipimus, hinc oculorum liberiore iactatione ludimus, ibi aurium curiosiore aucupatione vellicamur; alibi lasciuiori inuoluimur lectioni, succedit familiaritas sexus alterius, diurniora colloquia, captata solitudo, prolixiores repetitæ & frequentatæ confessiones, spirituales instructiones familiariores, munerum mutua acceptationes, secretorum vtrò citroque consiliorum communicationes, ingens per amica silentia commissorum fiducia, officiosa & sacrum redolentes salutationes, scripiones
comi-